

Oversikt husmannsplasser i Vestby - Garder sogn

Jarleif Nordheim, febr 2023

Tilføyelser og korrigeringer er kjærkomment! jarleif.nordheim(a)gmail.com

Forkortelser:

GH: Gårdshistorien

FT: Folketelling – årstall tilføyd

KB: Kirkebok

MT 1886 eller MT 1950 – Matrikkel/eiendomsoversikt fra disse årene

Kart m årstall

TL: Tinglysing

Avgrensninger:

Oversikten har tatt med steder hvor det er markert at husmann bodde, eller stedet er markert som husmannsplass. Oversikten vil da omfatte bruk/steder som i hovedsak har vært selveiende, men i en eller flere perioder har vært befolket med husmenn.

84 Grønlund

Grønnlundengen Ingen plass i 1723 (matrikkelen), men Grønnlundplassen eller Grønnlundengen nevnt snart etter. FT 1801, kart 1822

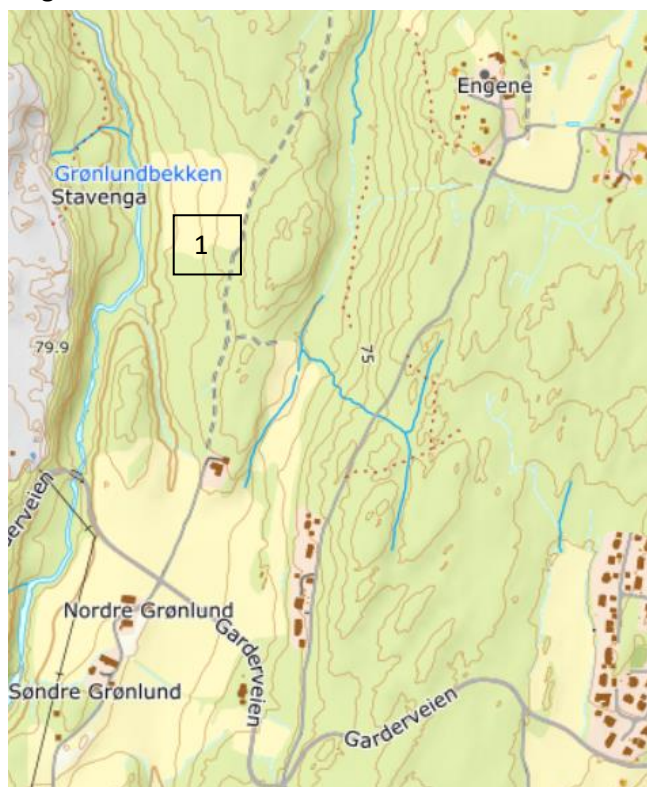
Kart 1804 Grønlundstua(?) og Snipen (sistnevnte ukjent)

Kart 1826:

Dagens kart:

1 Grønlundengen - ca plassering
(Stavenga plass i Vestby)

85 Rustad

Rustadbråten nevnt 1721 (senere småbruk fra 1859, bnr 6). Også omtalt som Rustad nordre

Flesa/Flæsen nevnt 1742, kart 1799, eget bruk fra 1812, bnr 1. Byttet navn 1964 til Nordre Rustad

To Tuftplasser nordenfor, og bruket Bjerkeskaug under Kjærstad mot nordøst

Dagens kart:

1 Rustadbråten, selvstendig småbruk i dag

2 Rustad, selvstendig småbruk i dag. Bruket het Flesa fram til 1964 – eier skiftet da navn til Nordre Rustad

86 Tuft

Kart 1804: Tuftehytten (vest)

Kart 1804: Tuftehytten (øst) samt Jylland u Kjærstad

Grytedalen – plass langt inne i skogen. (Vandre-)historien er at mannen syntes han hadde verdens vakreste viv, og han var redd andre skulle kaste sine øyne på henne. Derfor valgte han å bosette seg langt inne i skogen. Da siste beboer døde (midt på 1800-tallet), måtte den døde trekkes på kjelke fram til bygda. Og brukeren på den lille plassen hadde godt med dalere på kistebunnen...

Tuftehytten, matr 1886 har denne som bnr 12.

Tuftebråten FT 1801

Kullebunden nevnt 1752, selvstendig bruk fra 1805, bnr 4

Holen, bnr 5. Bnr 4 og 5 slått sammen senere.

Tuftengen (Engene), bnr 6. Ble etter hvert to bruk, samt at en gårdpart ble lagt til Borgen (i Vestby).

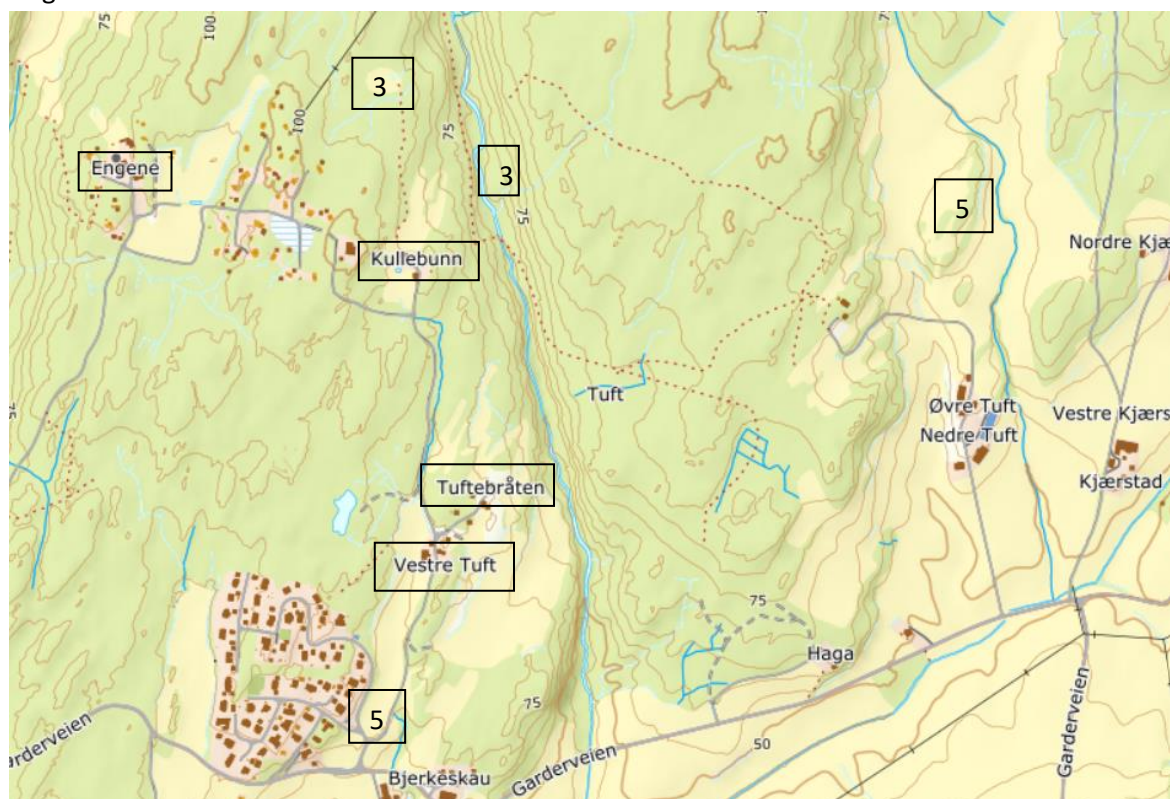
Pollen plass som etter hvert ble et småbruk, og så gikk inn i øvre Tuft.

Tuftplass sikkert en av de andre plassene

Skogen/Schougen FT 1801 – uvisst hvor eller hvilken plass dette var.

Poulsbråten FT 1801 – uvisst hvor eller hvilken plass dette var.

Dagens kart:

1 Tuftehytta (vest) – dagens Vestre Tuft – vises i kartet

2 Kullebunnen vises

2 Holen/Tufteholen

3 Grytedalsplassen

4 Tuftehytta (øst) – senere gårdparten Pollen

5 Tuft plass

6 Tuftebråten vises

7 Engene/Tuftengen vises – tidvis flere plasser/bruk

87 Kjærstad

Bjerkeskaug nevnt 1675, selvstendig bruk fra 1785, bnr 3-4

Kart 1804:

Espeli/Ospeli/Aspelie Kart 1799, FT 1801, kart 1822 Espelie
1799:

Jylland FT 1801. I dag navn på teig.

Hatten FT 1801. På Hattåsen – bygd på en større gravhaug.

Kart 1817:

Forklaring:

«Fjøs» - Skaurum

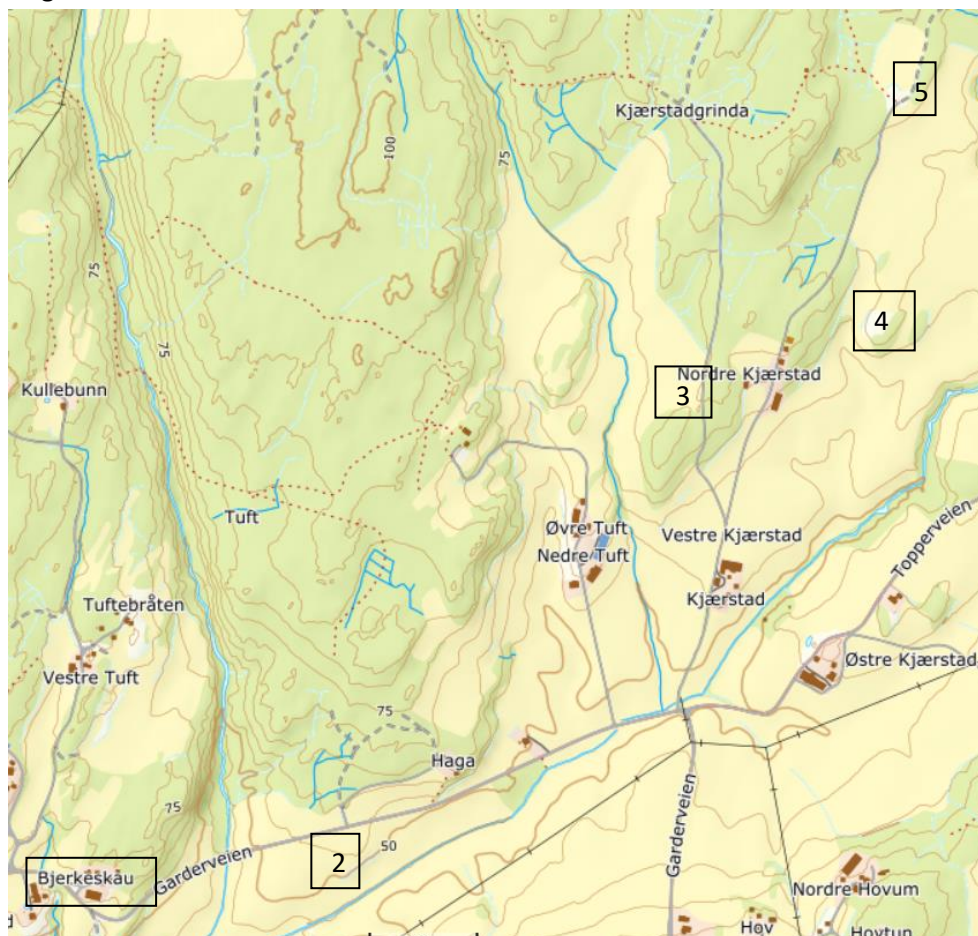
Kjerstadhytta vest = Jylland

Kjerstadhytta øst = Hatthaugen

Skaurum – i dag navn på teig/område

FT 1865: 2 stk Kjærstadplass

Dagens kart:

- 1 Bjerkeskaug – vises i kart
- 2 Ospeli – ca-plassering
- 3 Jylland – ca-plassering
- 4 Hatten
- 5 Skaurom

88 Kjørstad østre

Kjørstad plass – trolig en av de to neste.

Martinsløkka – muligens etter en Martin Bertelsen som eide en gårdpart her midt på 1800-tallet, eller etter den husmann Martin Svendsen som var på gården ved 1865-tellingen.

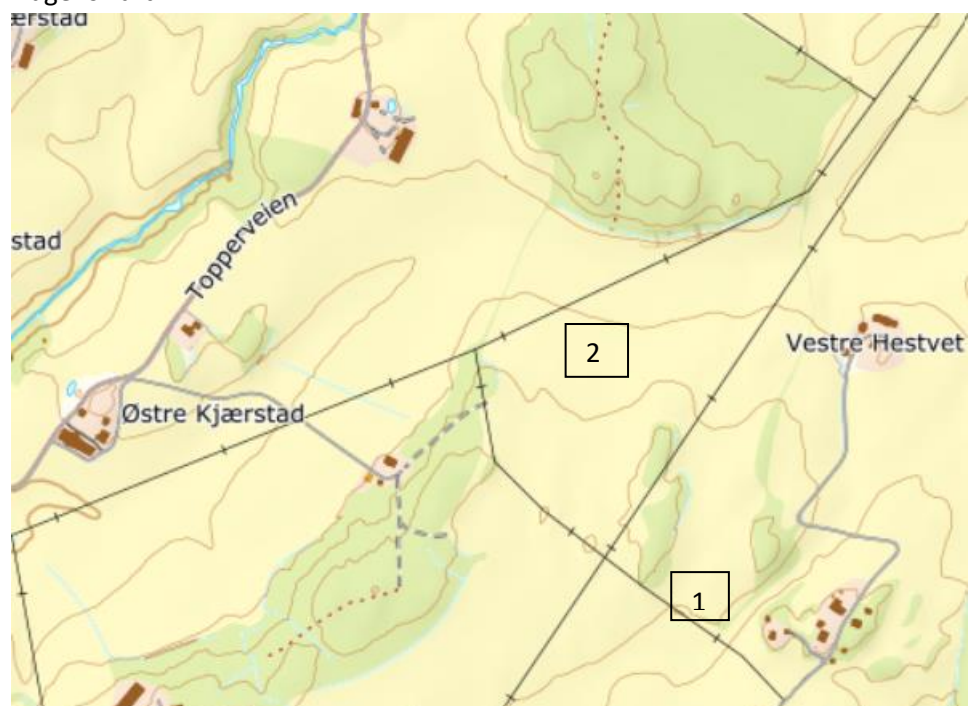
Engersbråten

Nevnt i takst 1858

FT 1865: En plass bebodd

Dagens kart:

1 Martinsløkka – ca-plassering

2 Engersbråten – ca-plassering. En liten låve stod her til ut på 1970-tallet

89 Haug

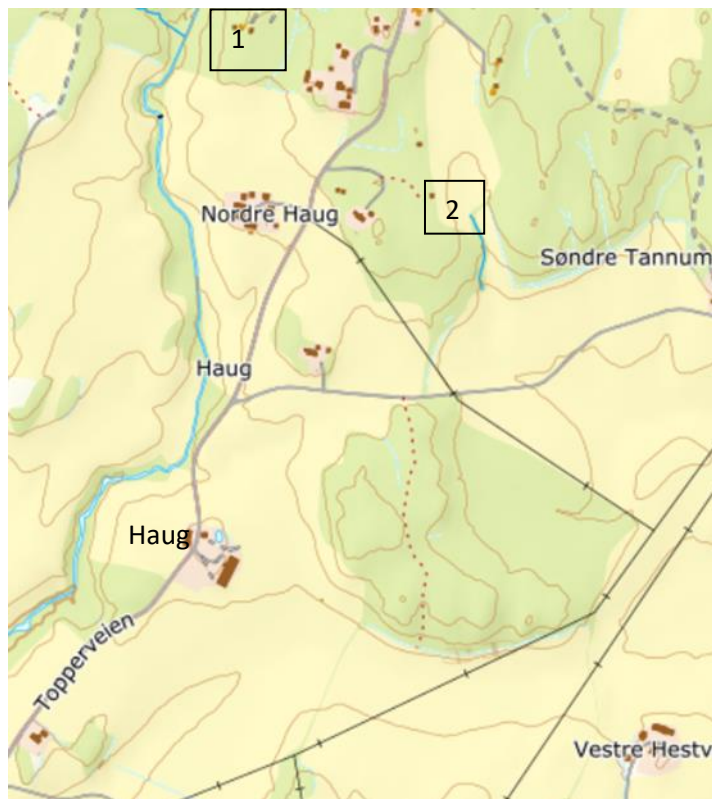
Haugbråten

Haugløkka, begge trolig fra periode hvor det mangler kart over Garder (midt på 1800-tallet).

Nevnt 2 plasser under nordre Haug i 1845.

Begge avviklet før 1898.

Dagens kart:

Dagens kart:

1 Haugbråten – ca-plassering

2 Haughytta – ca-plassering

90 Topper

Bråten 1801 – uvisst hvor/hvilken plass

Enga 1801 – uvisst hvor/hvilken plass

Kart 1817 Topperhytta

Villumstad, plass u Topper østre, bnr 3
kart 1875:

Topperhytta, bnr 4-5 – begge i matr 1886
(Bratli ligger i Kroer)

91 Tønnum

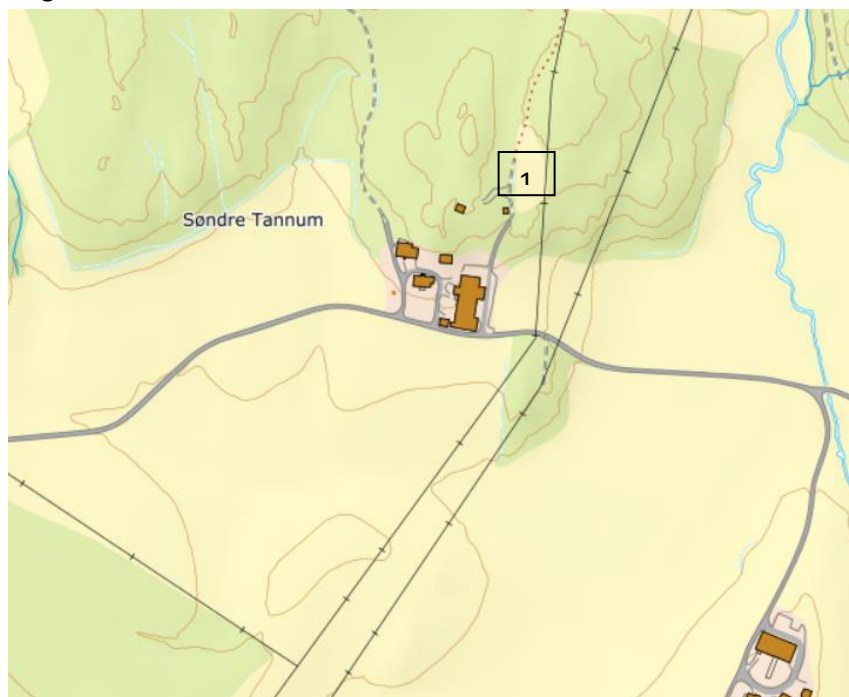
Husmann nevnt på 1700-tallet og så sent som 1890

Tømmerhytta, kart 1799 like nord for tunet, ditto 1804

FT 1835: Nevnt to husmannsfamilier

Dagens kart:

1 Sannsynlig plassering av nevnte plass

92 Hale

Husmann nevnt tidlig på 1600-tallet

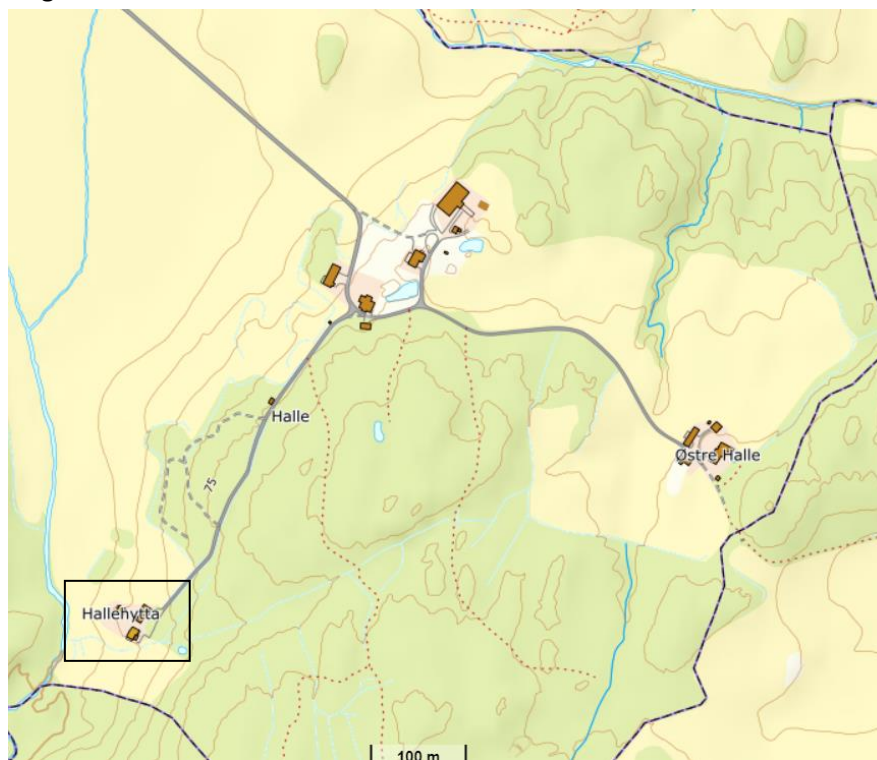
Dammen (før 1750) FT 1801. Uviss plassering

Halaplass GH 1799, bnr 4?. På kart 1817. Trolig samme som Halahytta.

Man mener det ikke var husmenn på Hala etter ca 1850. Kart 1875:

Dagens kart:

93 Hestvedt

Husmann nevnt 1723 og 1835

Hestvedt plass FT 1865

kart 1875

Ødegården, plass nevnt 1723, eget bruk fra 1797, bnr 2

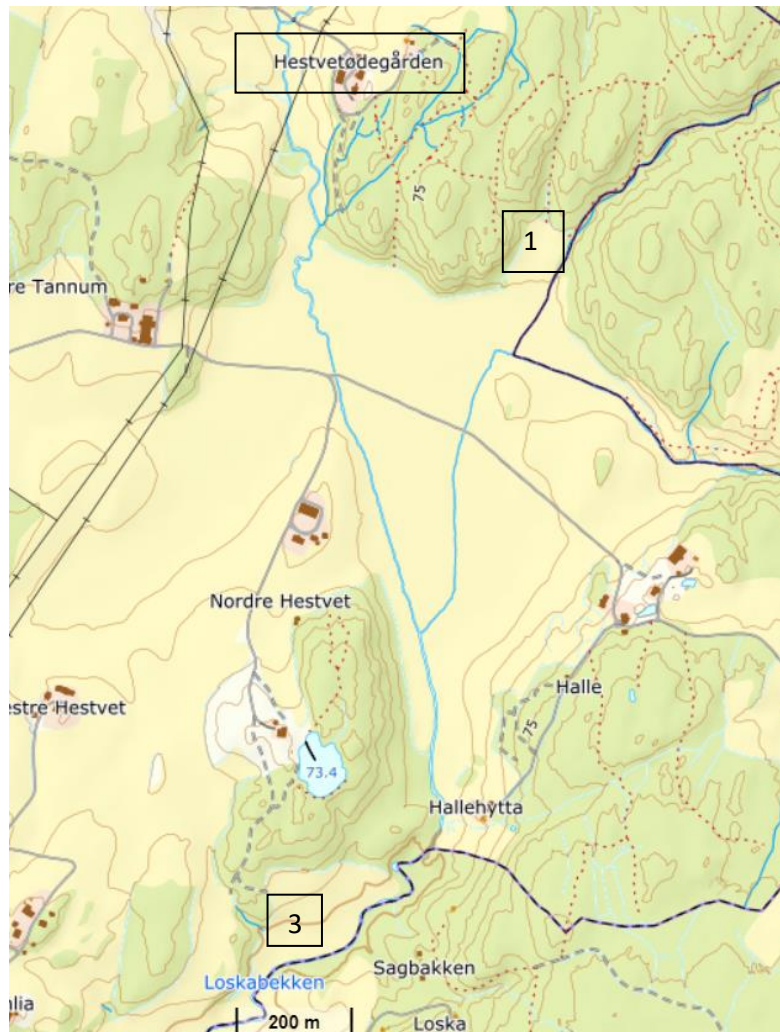
Omtalt også egen plass under denne etter den ble selvstendig bruk.

Lilleengen – nevnt 1851 uvisst hvor/hvilken plass

Hestvedthytta Kart 1799 nær Johnsrud

Dagens kart:

1 Hestvet plass

2 Hestvetødegården – vises i kart. Denne gården er nok den «forsvunne» Medalsnes nevnt i middelalderen – neset mellom dalene.

3 Hestvethytta plass vist på kart 1799.

94 Hestvedt søndre

Husmann nevnt 1723

Sekkebekk

Trolig den som er nevnt i 1835.

Hestvedtplass

Parten (muligens Porten) FT 1801. En husmann med jord, og en uten.

Husmann nevnt FT 1835 og i FT 1865 «Plass under Gaard»

Sørli – ukjent plassering

Grønlia er gårdpart.

Dagens kart:

95 Tomb

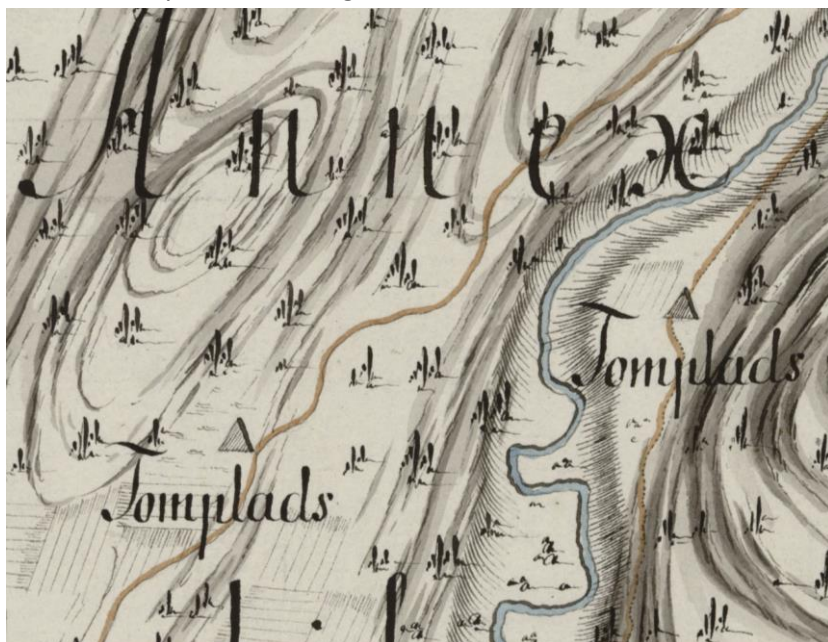
Husmann nevnt 1723. I 1763 nevnt 2 ektepar som husmenn og inderster.
En husmannsfamilie i 1835 og 1845.

Alvim FT 1801 Alvem

Tombplass

Kart 1799: Plassen til venstre lå rett nord for tunet på Tomb.

Plassen til høyre tilsvarer dagens Nord-Tomb.

Tombplass/Nord-Tomb, bnr 1 Eget bruk fra 1787. En husmann her 1835

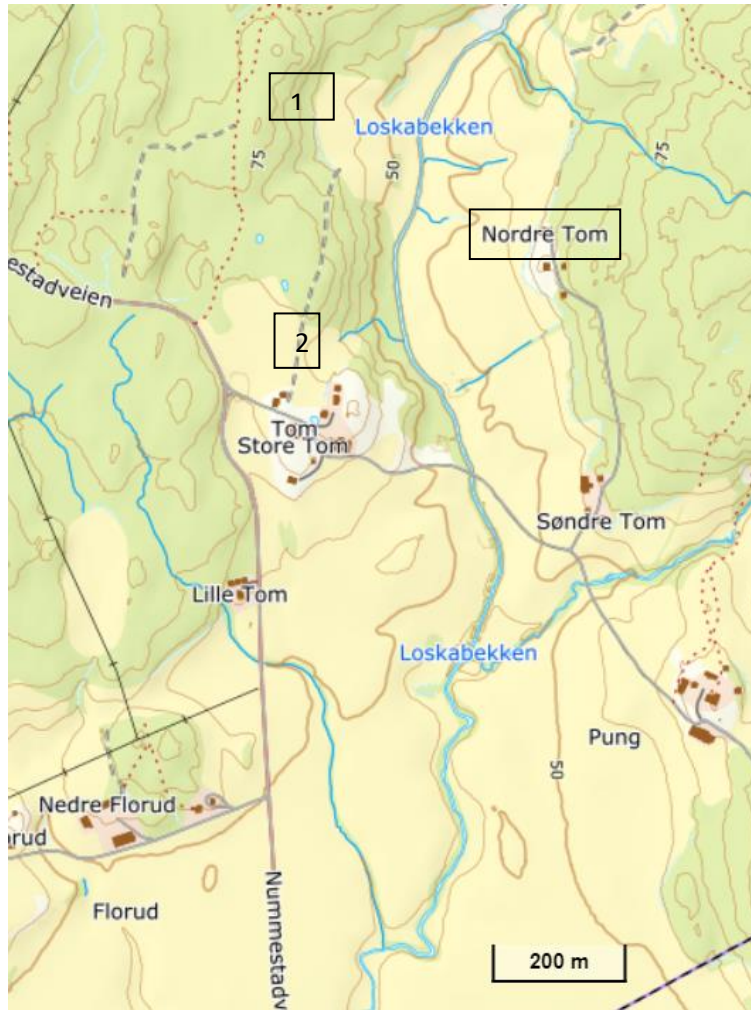
Gårdparten Lille Tomb/Sør-Tomb var tidvis bebodd av husmenn.

Annet:

FT 1865 «Plads»

Dagens kart:

1 Alvim

2 Tomb plass

3 Nord-Tomb – vises på kart

96 Pung

Pungstua/Pungeie GH 1720

Kart 1799 – dvs plassen ser ut til å ligge i Hobøl – neppe korrekt

Rugås FT 1801

Pungstua

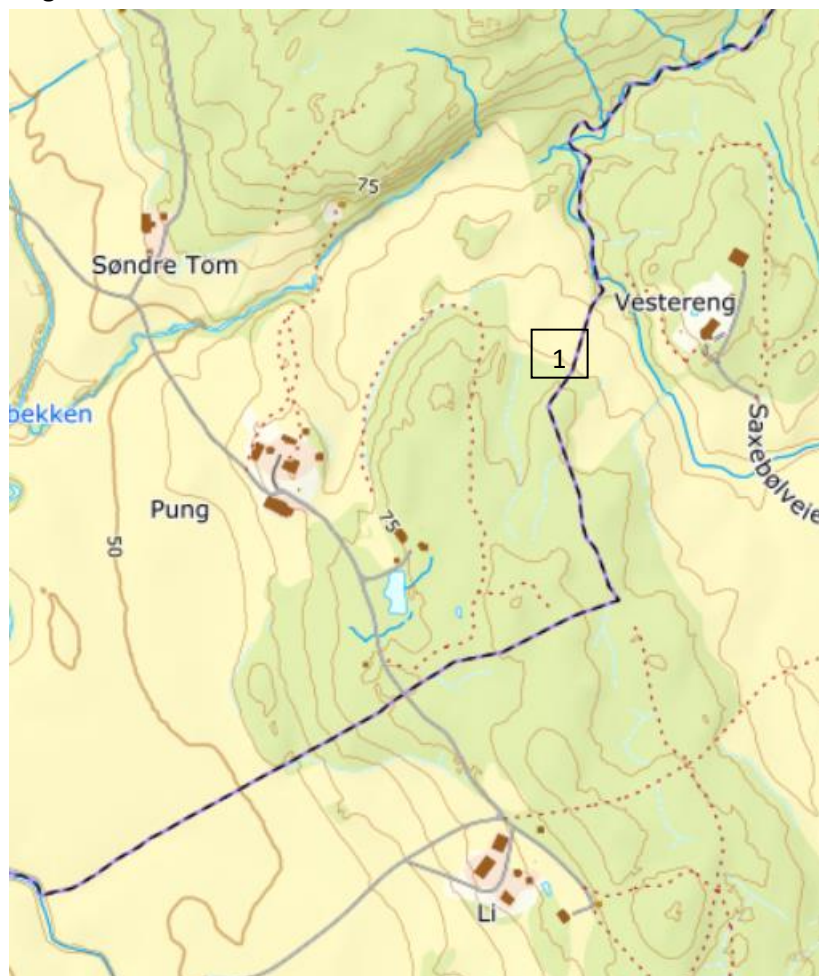
kart 1822:

FT 1865 «Husmann med jord»

Omtalt ei husmannsstue «nord-vest» for tunet på garden. Uviss plassering.

Dagens kart:

1 Pungplass
(Vestereng ligger i Hobøl)

97 Florud

Husmannsfolk omtalt midt på 1700-tallet, samt ved FT 1835 og 1845. Trolig var plassen tidvis bebodd av arbeidsfolk/håndverkere.

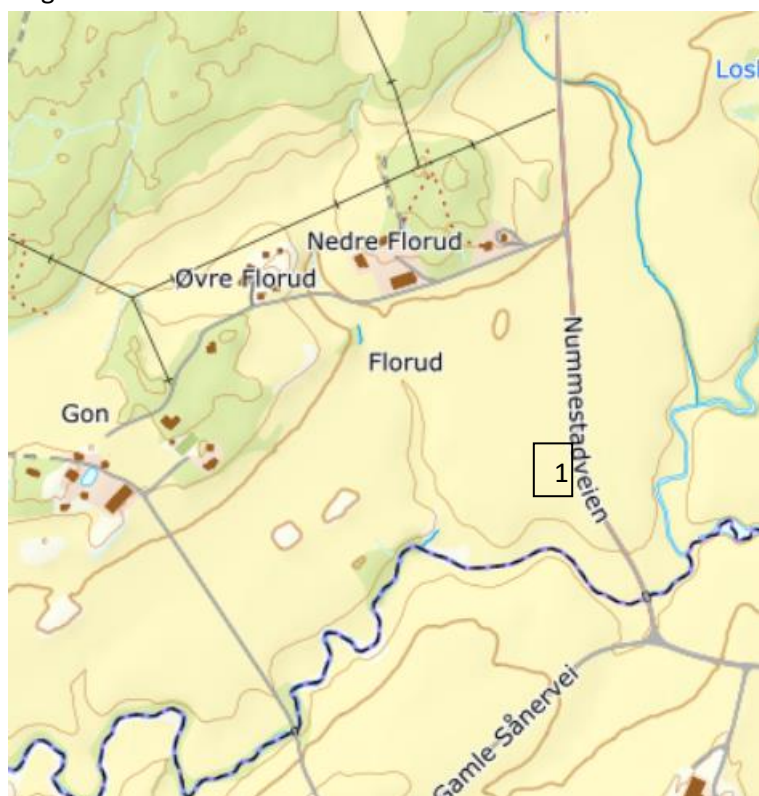
Florudplass omtalt

Brænden kart 1799

kart 1822:

Dagens kart:

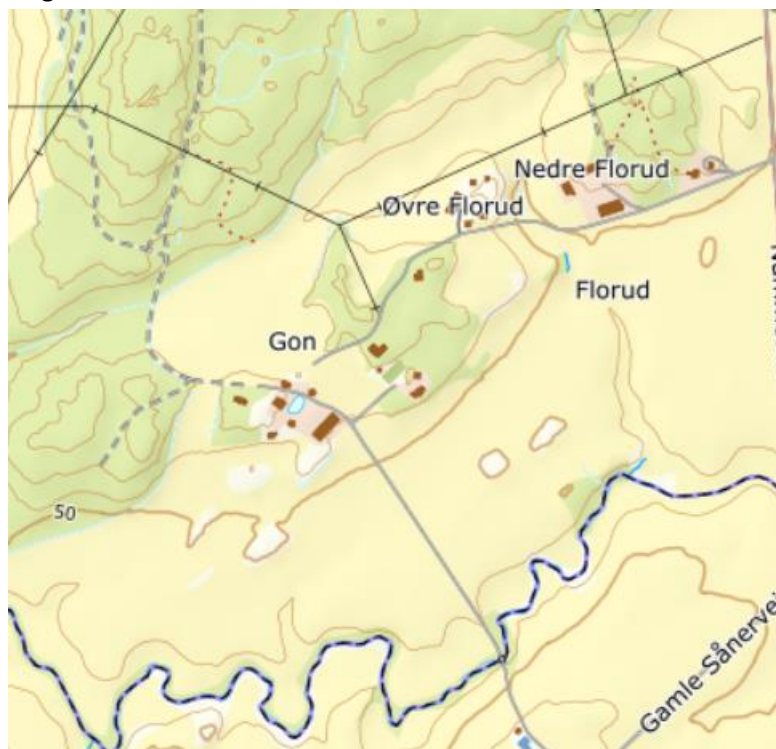

98 Goen

Husmann nevnt på 1600-tallet. Flere ganger omtalt arbeidsfolk eller leietakere.

Gon-plass – ukjent plassering. Omtalt så sent som 1870.

Dagens kart:

En gårdpart lå «mellom Gon og Florud». Denne tilhørte Garder vestre, men ble på 1840-tallet solgt til Gon. Neppe bebyggelse her annet enn en liten låve.

99 Hovum

Husmann nevnt ca 1610, ca 1650, 1763

Olia Larsdtr Hovumpl viet 1781...

Jonsrud GH 1715 FT 1801, solgt som selvstendig bruk 1820, bnr 5 og 10

Kart 1799: Plass markert i nedre billedkant er Johnsrud. Plassen lenger nord er Hestvedtplass.

Sekkebekk (trolig samme som under Hestvedt), bnr 17 Fjeldvang

Hovumbråten, opprinnelig gårdpart fra 1826. Husmann her 1845. matr 1886 bnr 3

FT 1865 «I pladsen» + i «Hofvinplads x 2»

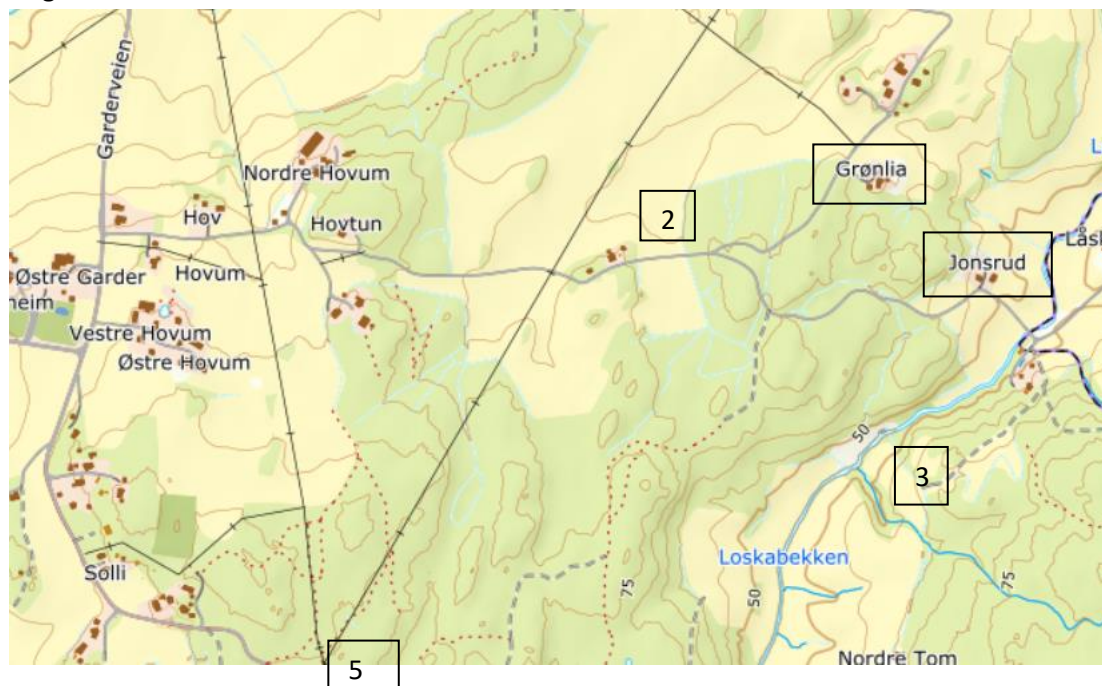
Grønlien, matr 1886 bnr 9

Svingen – ganske sikkert samme som neste

Hovum-hytta (1875: Haugenhytta = dagens Granlund)

Paulsbraaten: TL kontrakt 1821. Uviss plassering – trolig en av de andre plassene

Dagens kart:

1 Johnsrud – vises på kart

2 Sekkebekk – usikker plassering – brukes i dag for et større område

3 Hovumbråten

4 Grønlia

5 Hovumhytta/Granlund

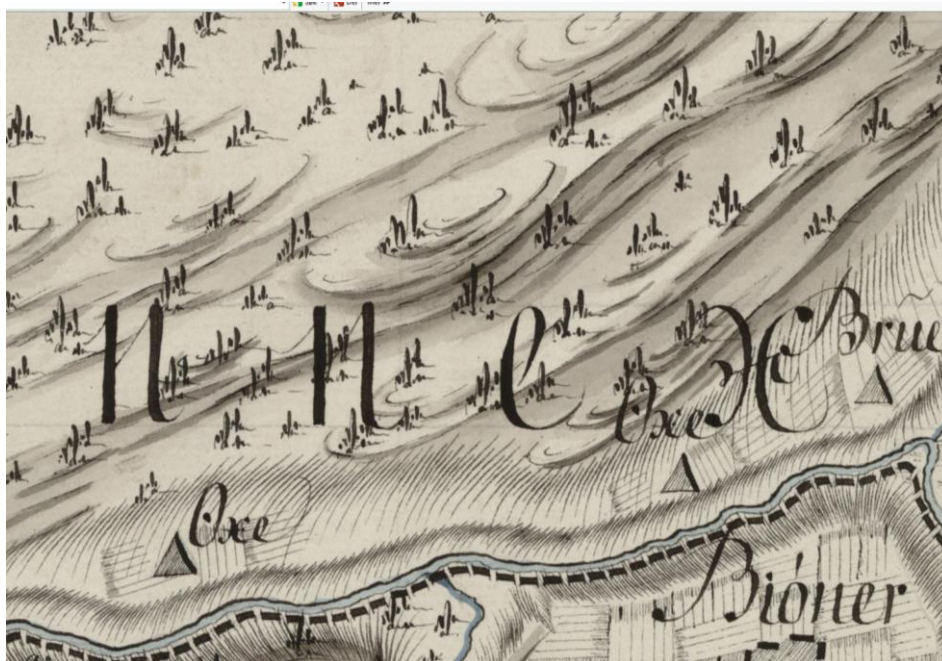
100 Garder

Under Garder finnes inntil 20 ulike plasser. Dette skyldes nok at Garder-gården tidlig ble oppdelt i flere bruk (FT 1801 viser 7 bondefamilier). Videre har nok flere av plassen vært i bruk bare i kortere perioder, og gjerne en periode før plassen ble skilt ut som eget småbruk.

Første husmann under Garder er nevnt 1664 (Bru)

Østerdal/Oksane kart 1799 Oxe, FT 1801 Oxerne, Opprinnelig plass utskilt fra østre Garder i 1784 som selvstendig bruk, men tidvis bosatt av husmenn. Østerdal er trolig navnet på hele «dalføret» Oksane ligger i. Matr 1886 bnr 2

kart 1799:

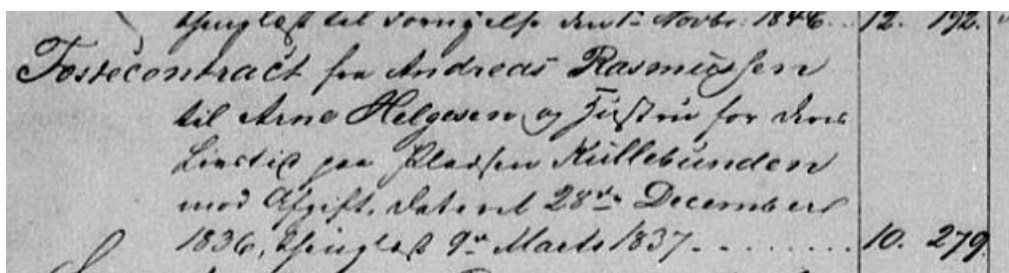
Plassen Oxe mot vest er Østerdal/Oksane, Oxe mot øst er Oksa – deretter Bru. (Bjoner er i Hobøl)

Garderhagen – 3 ulike omkring dagens småbruk. Første nevnt ved FT 1801. Bnr 13, 17 og 27. Bnr 13 frasolgt østre Garder 1804. Bnr 17 tilkjøpt i 1898, og bnr 27 bruenga i 1916. Bnr 17 var utskilt fra Vestre Garder i 1854, de to andre fra østre. Bnr 17 er ved en anledning skrevet som Garderlihagen. Tømmerhuset herfra ble flyttet av Harestad til hans tomt Bjerkelangen ca 1920.

Garderhagen – plass øst for søndre løkka til østre Garder – langs gamle vei til Hobøl – nr 19 i dagens kart

Kullebunden/Garderplass, bnr 32 Kullebunn i dag

TL: Feste kontrakt 1836 Arne Helgesen – vises som eksempel:

Kruggehytta – ukjent plassering på under østre Garder – omtalt som «nær søndre Garder». Muligens der østre har sin kårbygning

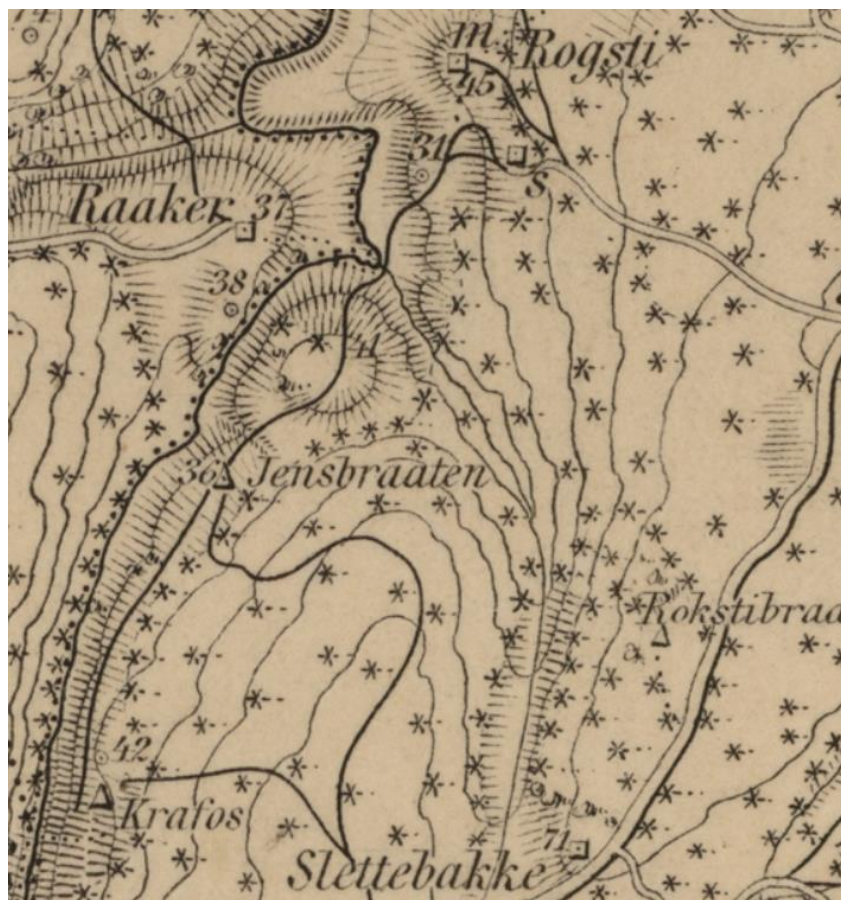
Sollibråten/Solli, bnr 30

Kart 1897:

Bråten/Bråtan, frasolgt vestre Garder 1813, bnr 15

Kart 1897 skrevet som Jensbraaten

Bru nevnt 1664, solgt fra vestre Garder 1782. kart 1799

(se kart Oksane), kart 1822 Bro, matr 1886 gnr 104 bnr 5

Oksa

Nevnt i kirkebøkene første gang i 1714.

I 1783 ble en del fradelt vestre Garder, og ble et selvstendig bruk her. Delt 1804.

- Øvre, bnr 6 og 7
- Nedre, kart 1799 (se kart Oksane), bnr 24

Krafoss Plass under Østre Garder, markert på kart 1799, men uten navn, FT 1801 Kravfoss. Solgt som egen gårdpart i 1806, men stort sett bebodd av husmenn utover. Følger lensmannsgården Grorud fra 1806 til 1887. FT 1865, matr 1886 bnr 1

Kart 1822

Med plassene Slettebakke, Blådike og Rokstibråten

Garderbråten, bnr 12. Var opprinnelig plass under vestre Garder/skolegården. Etter delingen av vestre og søndre ble plassen solgt som frittstående småbruk i 1837.

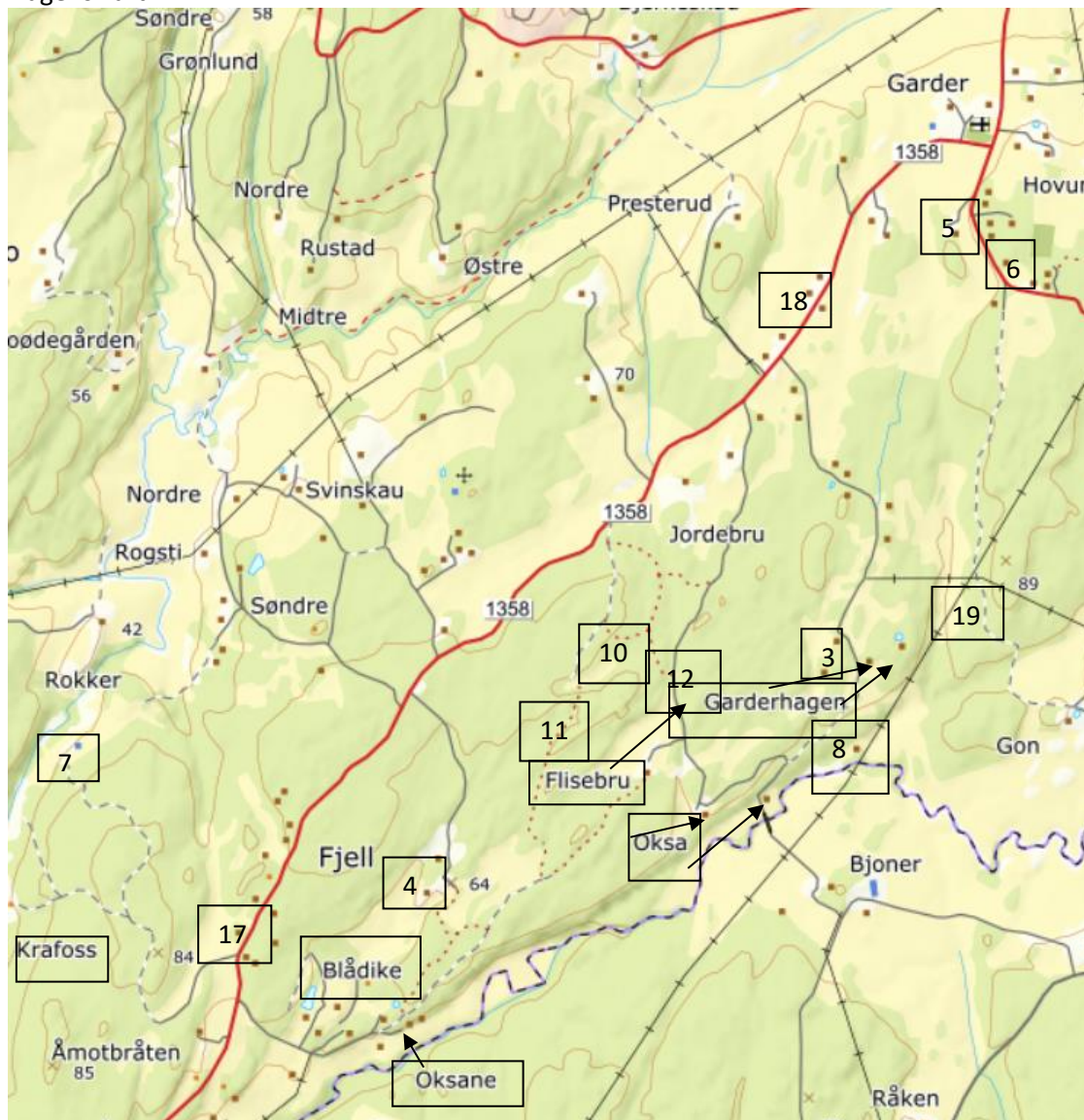
Slettebakke, bnr 22, 23 og 43

Bnr 23 eget bruk fra 1860, bnr 22 fra 1867. Muligens bebodd av husmenn til tider.

Kart 1822:

Dagens kart:

- 1 Oksane (tidl Østerdal) vises på kart
- 2 Garderhagen -vises på kart. Dagens Garderhagen er sammenslått av tre opprinnelige plasser. De to markert på kartet + nærliggende nr 3 – også omtalt som Garderlihagen
- 3 Garderlihagen
- 4 Kullebunn – i dag småbruk
- 5 Kruggehytta – sannsynlig plassering. Jordet ved siden av kalles Hytt-løkka
- 6 Solli
- 7 Bråtan/Garderbråten
- 8 Bru
- 9 Blådike – vises på kart
- 10 Jordbrumyra
- 11 Hustuft etter plass
- 12 Flisebru 1
- 13 Flisebru 2- vises i kart
- 14 Oksa øvre – vises på kart med pil
- 15 Oksa nedre – vises på kart med pil

- 16 Krafoss – vises på kart
- 17 Slettebakke
- 18 Garderbråten
- 19 Garderhagen

101 Presterud

Ingen kjente husmannsplasser, Presterudhagen nevnt, kan være teig.

102 Drømmerud

Kullebunden nevnt 1760 og framover, kart 1799, FT 1801 Kollebund, kart 1822 Kulbunden 1799:

Kullebunden tilsvarer dagens nedre Drømmerud
Holen (markert på kart 1822, ikke navn), nevnt i kirkebøker.

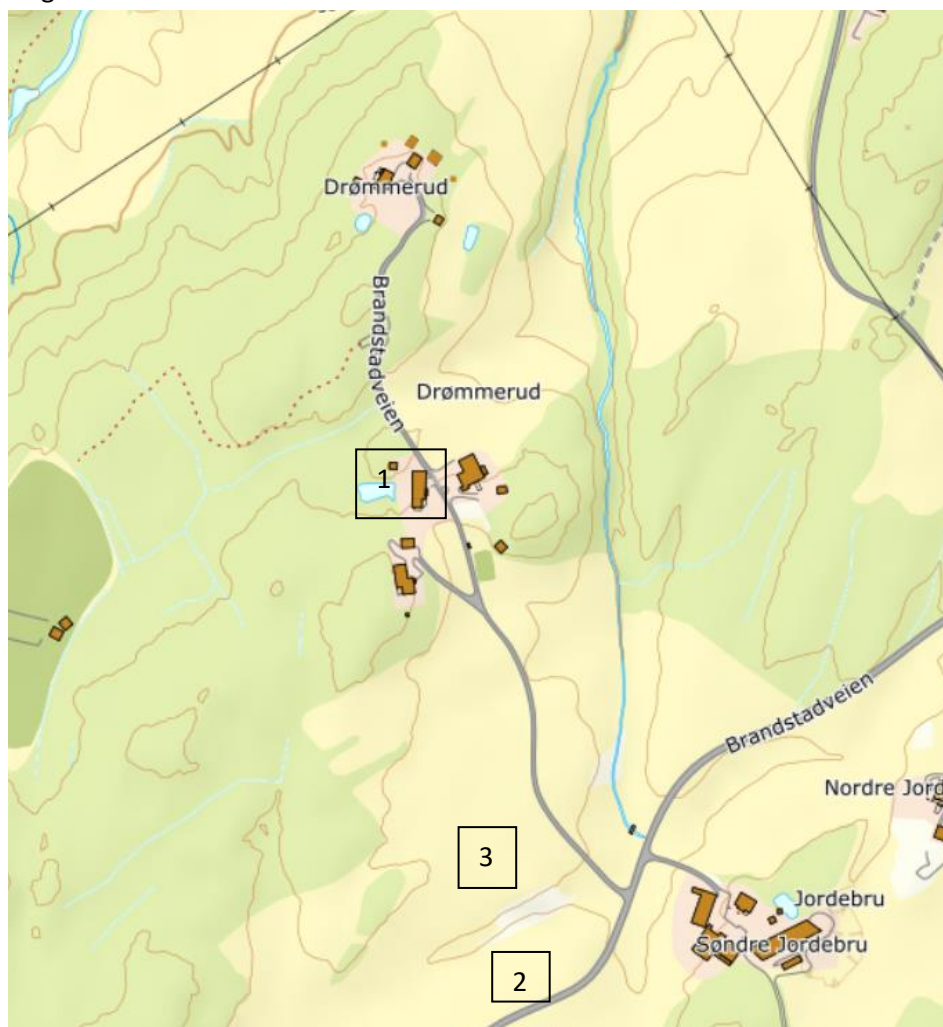
Drømmerudbraaten kart 1822 og -26

1822:

Dagens kart:

- 1 Kullebunn – dagens nedre Drømmerud
- 2 Holen – ca-plassering
- 3 Drømmerudbråten – ca-plassering

103 Svinskaug

Plass nevnt 1660

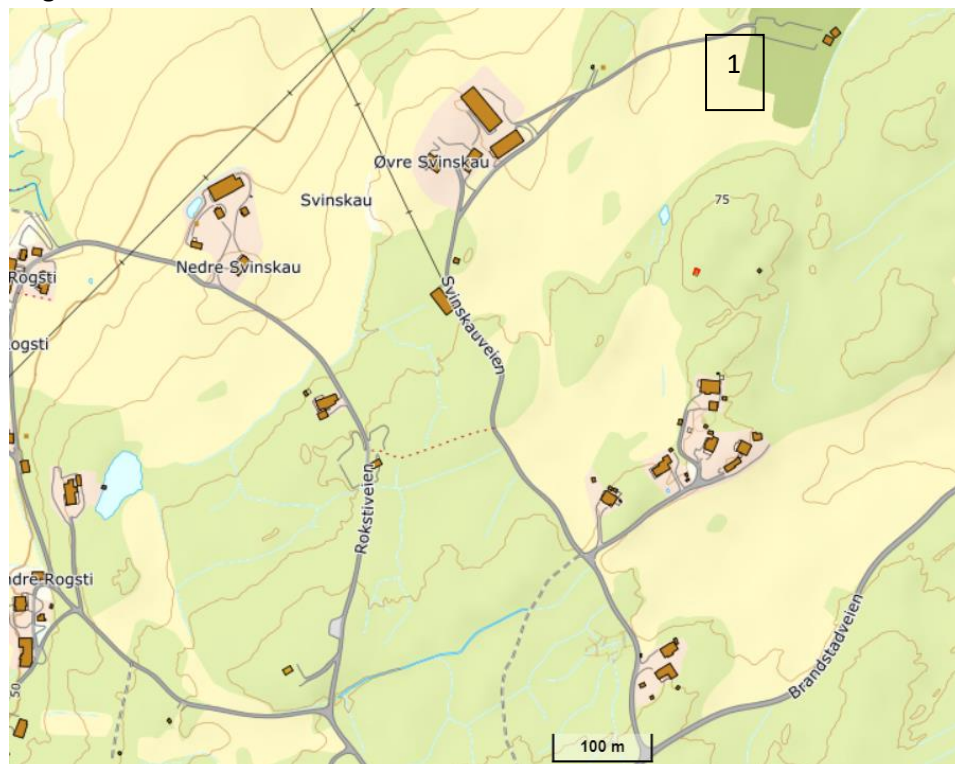
Kart 1804: Wiig – uvisst hva dette er

Berger – gammel gårdpart langs veien til Drømmerud

Husmann både ved FT 1835 og 1845. Ukjent hvor plassen lå.

Dagens kart:

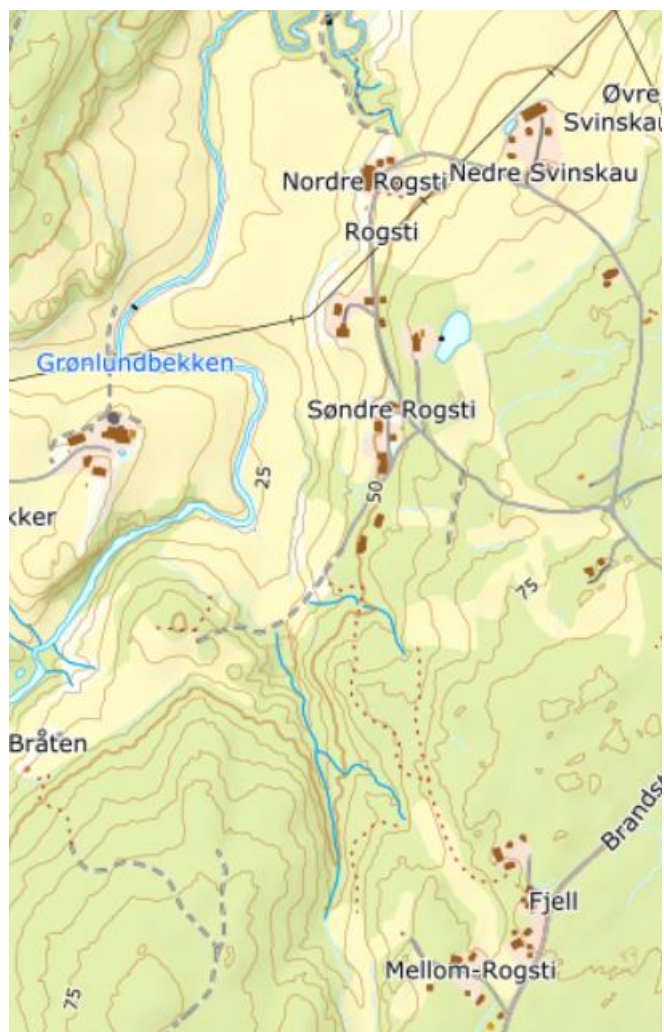

1 Berger-området

104 Roksti

Rokstibraaten kart 1822, utskilt som eget bruk i 1858, bnr 3

Dagens kart:

1. Rokstibråten – markert som Mellom-Roksti på kartet